

Resultaten monitoring uitvoeringsplan boerenlandvogels 2024

A&W-notitie: 24-281

opdrachtgever	Provincie Drenthe
projectcode	24-281
auteur(s)	[Redacted]
status	Eindrapport
datum	23 juli 2025
autorisatie	[Redacted]
kwaliteitscontrole	[Redacted]
uitvoerder	Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv Suderwei 2, 9269 TZ Feanwâlden Matrix II k1.05, 1098 XH Amsterdam Tel. 0511 474764, info@altwym.nl , www.altwym.nl

Inhoud

1. Inleiding	1
2. Resultaten	3
2.1 Beheer	3
2.2 Aantalsontwikkeling	6
2.3 Verliesoorzaak en nestsucces	9
2.4 Bruto territoriaal succes (BTS)	12
3. Conclusie	14
4. Literatuur	15

Referentie

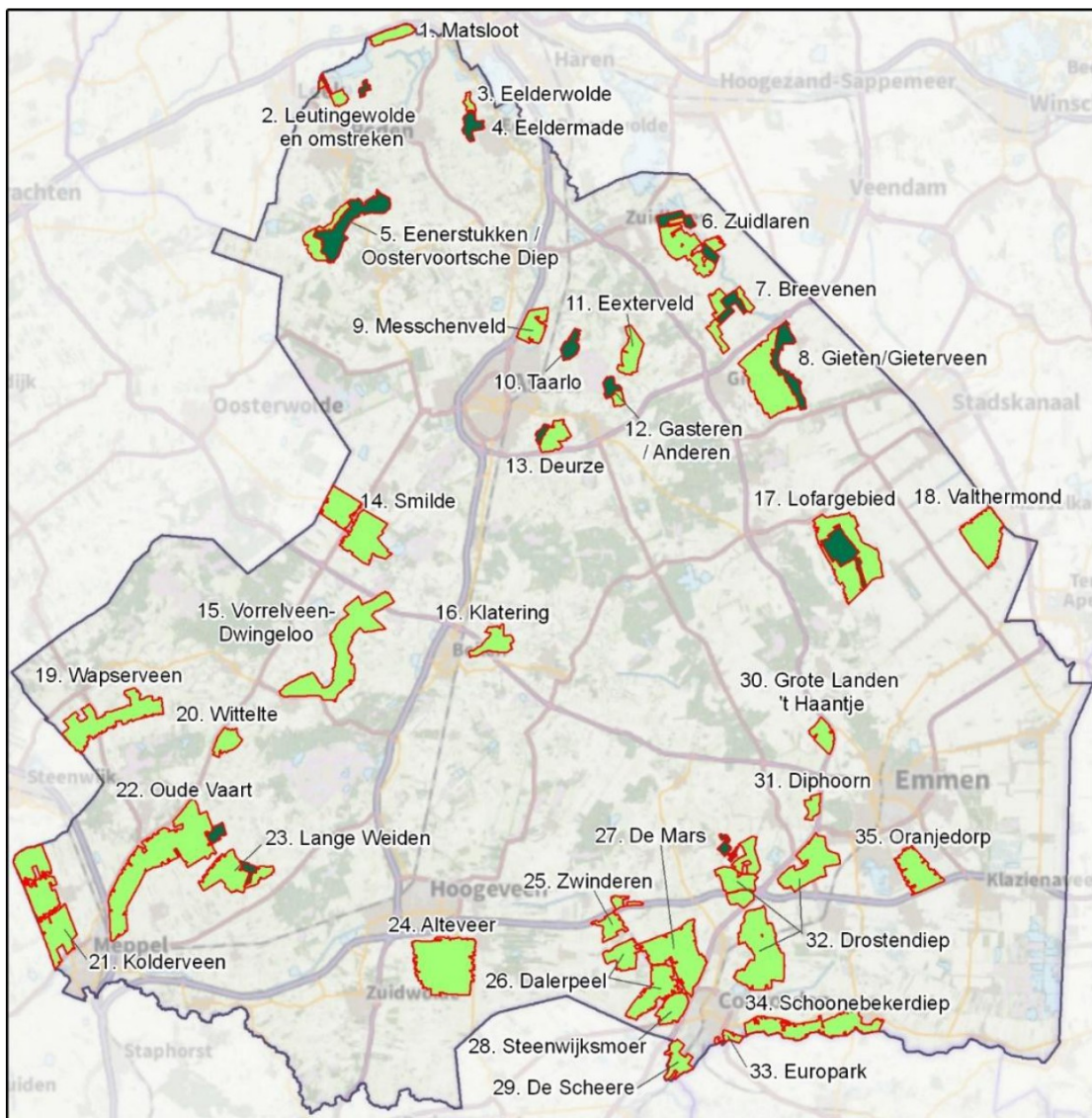
 2025. Resultaten monitoring uitvoeringsplan boerenlandvogels 2024. A&W notitie 24-281. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden

© Overname van gegevens uit deze notitie is toegestaan met bronvermelding.

1. Inleiding

In 2020 is het Uitvoeringsplan Drentse Boerenlandvogels 2021-2025 opgesteld (Uitvoeringsplan 2021). Het hoofddoel van dit plan is om, samen met alle betrokken partijen, maatregelen en acties in het veld uit te voeren die de leefomstandigheden van boerenlandvogels verbeteren en daarmee het nestsucces van bedreigde populaties vergroten. Monitoring is een essentieel onderdeel van het uitvoeringsplan. Om dit proces goed te structureren, is begin 2021 het Monitoringsplan Drentse Boerenlandvogels 2021-2025 opgesteld [J] & [J] (2021).

De monitoring richt zich op 35 weidevogelclusters die op voorspraak van Landschapsbeheer Drenthe binnen het uitvoeringsplan zijn aangewezen. De exacte begrenzing van deze clusters is, mede ten behoeve van een gedegen monitoringsopzet, onder regie van Landschapsbeheer Drenthe vastgesteld (zie figuur 1-1).

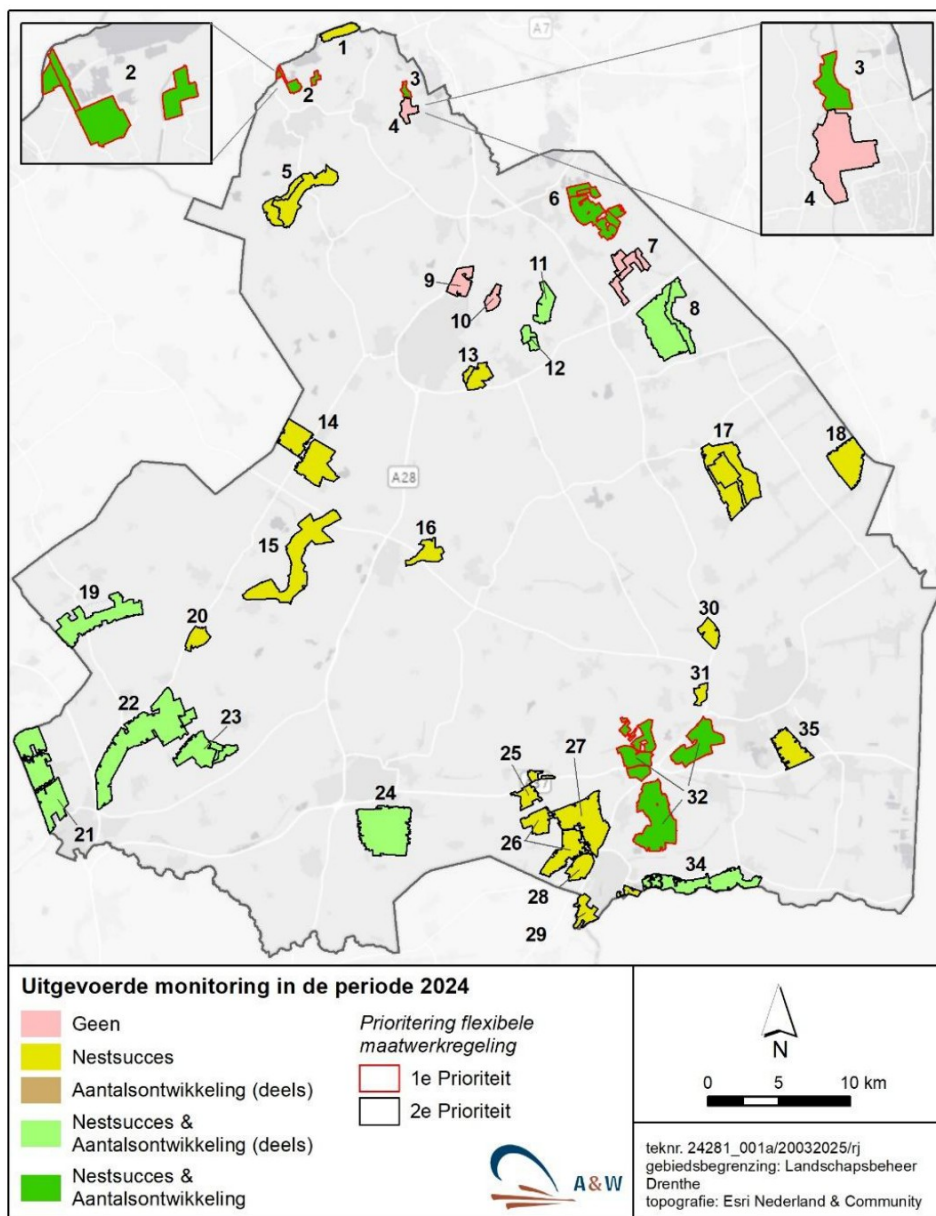

Figuur 1-1 - Ligging en prioritering weidevogelclusters die onderdeel zijn van het Uitvoeringsplan

Voor die weidevogelclusters waarin via andere monitoringsprogramma's (Netwerk Ecologische Monitoring) monitoring van aantalsontwikkeling via BMP-tellingen plaatsvindt zijn deze gegevens waar mogelijk meegenomen. Een overzicht van de clusters waar gedurende 2024 in zijn geheel (prioriteit 1) of gedeeltelijk (prioriteit 2) professionele monitoring van aantalsontwikkeling heeft plaatsgevonden is weergegeven in figuur 1-2. Ook toont figuur 1-2 de weidevogelclusters waar in 2024 monitoring van nestsucces heeft plaatsgevonden. Hierbij dient wel de kanttekening te worden geplaatst dat het bij 'gedeeltelijk' om slechts een beperkt deel van het cluster of een slechts een paar gevolgdde nesten kan gaan.

Deze memo geeft een beknopt overzicht van de monitoringsresultaten van 2024. Dit overzicht is bedoeld om een indruk te geven van het broedseizoen 2024, er zijn geen verdere analyses met de data uitgevoerd.

Achtereenvolgens geven we een overzicht van het gevoerd beheer, de aantalsontwikkeling, broedsucces en BTS. Tot slot trekken we een korte conclusie over het broedseizoen van 2024.

Figuur 1-2 - Overzicht van uitgevoerde monitoring

2. Resultaten

2.1 Beheer

2.1.1 Beheerpakketten

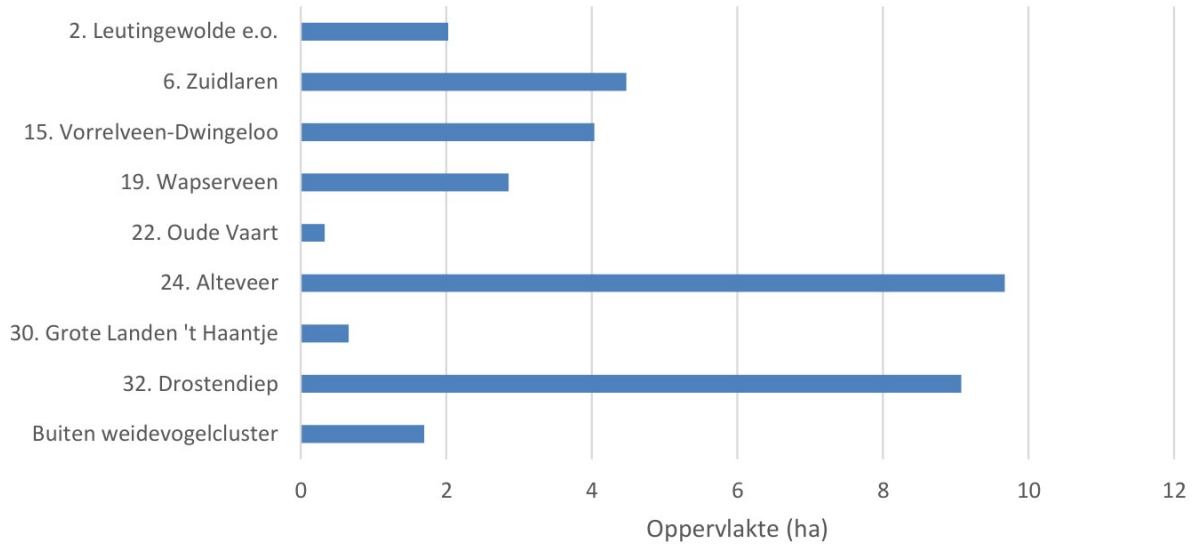
Tabel 2-1 toont een samenvatting van het areaal ingezette beheerpakketten binnen de weidevogelclusters. Hierin is onderscheid gemaakt in het type beheer en de regeling waaruit het beheer is gefinancierd. In totaal gaat het om 827,8 ha, waarvan 13 hectare buiten de weidevogelclusters ligt. Het overgrote deel hiervan, 677,7 ha, valt onder de ANLb open grasland regeling, terwijl de resterende 137,2 ha vanuit de flexibele maatwerkregeling komen. Het totaal areaal beheer gefinancierd via de flexibele maatwerkregeling betrof 137,5 ha en betrof allemaal zwaar beheer. Vanuit de ANLb open grasland regeling ging het om 500,3 ha zwaar beheer en 177,4 ha legselbeheer.

Tabel 2-1 - Overzicht van ingezet beheer per weidevogelcluster per jaar, onderverdeeld naar regeling en type beheer

Nr.	Naam cluster	Prio	Regeling	Type beheer	Totaal (ha)
2	Leutingwolde e.o.	1	Flexibele maatwerkregeling	Zwaar beheer	26,0
3	Eelderwolde	1	Flexibele maatwerkregeling	Zwaar beheer	13,6
6	Zuidlaren	1	ANLb open grasland	Legselbeheer	33,1
			Flexibele maatwerkregeling	Zwaar beheer	15,9
13	Deurze	2	Flexibele maatwerkregeling	Zwaar beheer	2,9
15	Vorrelveen-Dwingeloo	2	Flexibele maatwerkregeling	Zwaar beheer	34,3
19	Wapserveen	2	Flexibele maatwerkregeling	Zwaar beheer	21,5
22	Oude Vaart	2	Flexibele maatwerkregeling	Zwaar beheer	0,3
24	Alteveer	2	Flexibele maatwerkregeling	Zwaar beheer	17,8
30	Grote Landen 't Haantje	2	Flexibele maatwerkregeling	Zwaar beheer	4,9
32	Drostendiep	1	ANLb open grasland	Legselbeheer	144,3
				Zwaar beheer	460,8
		3	ANLb open grasland	Zwaar beheer	0,3
		3	Flexibele maatwerkregeling	Zwaar beheer	12,7
Eindtotaal (ha)					827,8

De flexibele maatwerkregeling richt zich mede op de inzet van plas-dras beheer. Figuur 2-1 toont een overzicht van het areaal ingezet plas-dras per weidevogelcluster. In 2024 is het meeste ingezet op plas-dras in het 1^e prioriteit gebied Drostendiep (32) en het 2^e prioriteit gebied Alteveer (24).

Inzet van plas-dras beheer per weidevogelcluster in 2024

Figuur 2-1 - Areaal plas-dras beheer per weidevogelcluster in 2024

2.1.2 Vossenrasters

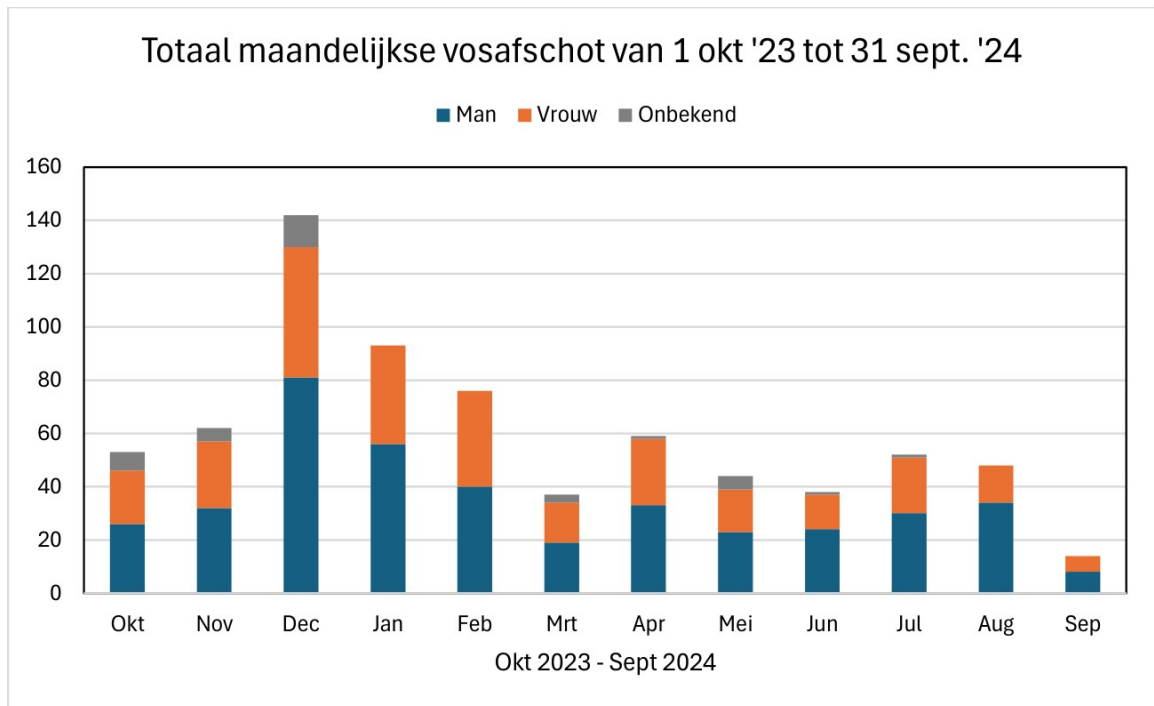
Tabel 2-2 geeft een overzicht van de inzet van vossenrasters in 2024. In totaal is er 81,4 ha aan gebied uitgerasterd. Dit is minder dan in 2022 en 2023, waarin respectievelijk 128 en 133 hectare werd uitgerasterd & .

Tabel 2-2 - Overzicht van de inzet van vossenrasters per weidevogelcluster in 2024

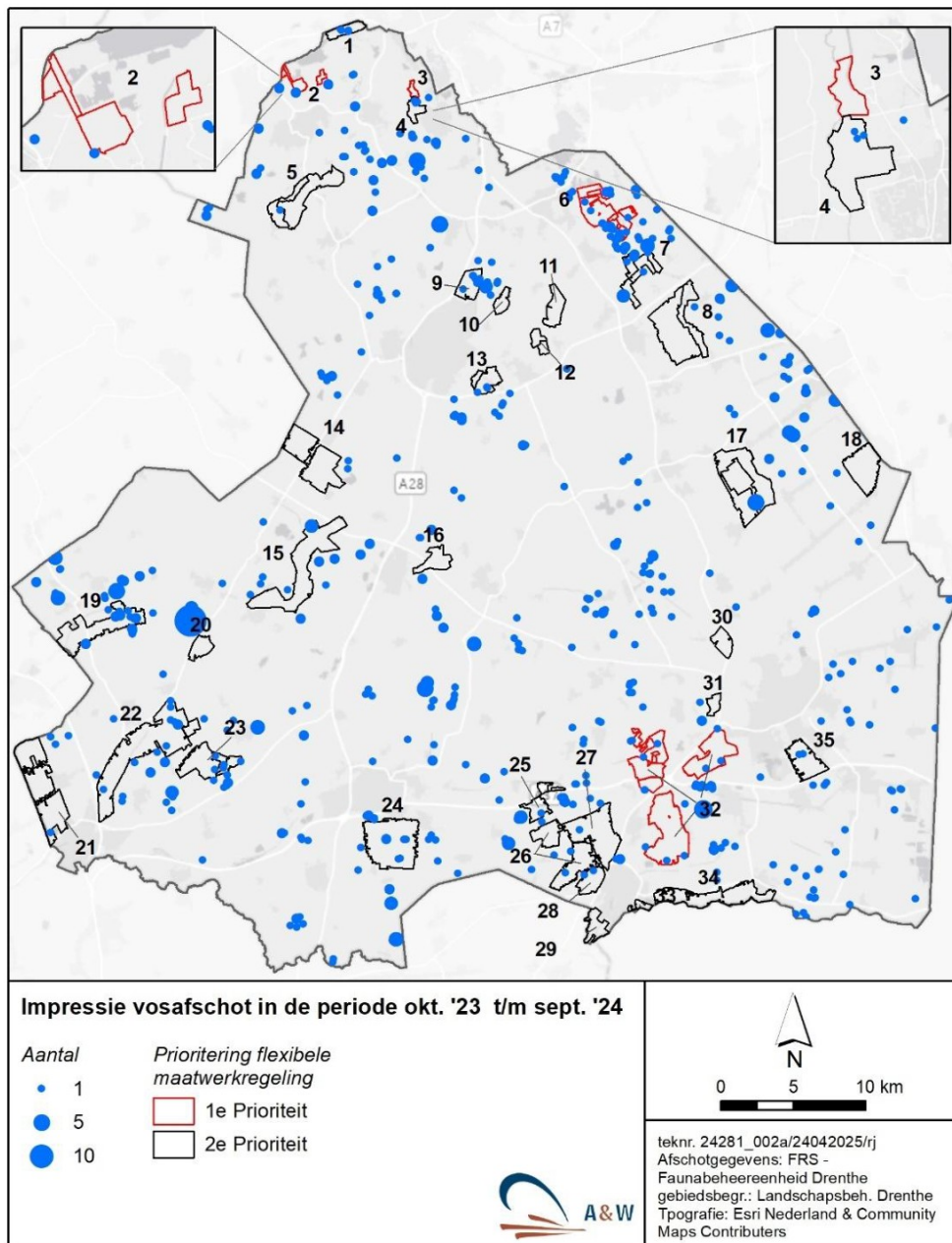
Nr.	Naam cluster	Prio	Totale oppervlakte
2	Leutingewolde e.o.	1	26,1
3	Eelderwolde	1	13,6
6	Zuidlaren	1	4,3
15	Vorrelveen-Dwingeloo	2	15,6
24	Alteveer	2	15,5
	Buiten weidevogelcl.	3	6,4
Eindtotaal (ha)			81,4

2.1.3 Vossenafschot

In de periode van 1 oktober 2023 t/m 31 september 2024 zijn er in de provincie Drenthe 718 vossen afgeschoten. Van de vossen waarvan het geslacht bekend is, was 57% (406) mannelijk en 39% (277) vrouwelijk, figuur 2-2. De ruimtelijke spreiding van geschoten vossen is weergegeven in figuur 2-3.

Figuur 2-2 - Totaal maandelijks vosafschot in de Provincie Drenthe voor de periode oktober 2023 t/m september 2024. Waar mogelijk is er onderscheid gemaakt tussen man en vrouw en wanneer geslacht niet bekend is wordt dit aangegeven als onbekend.

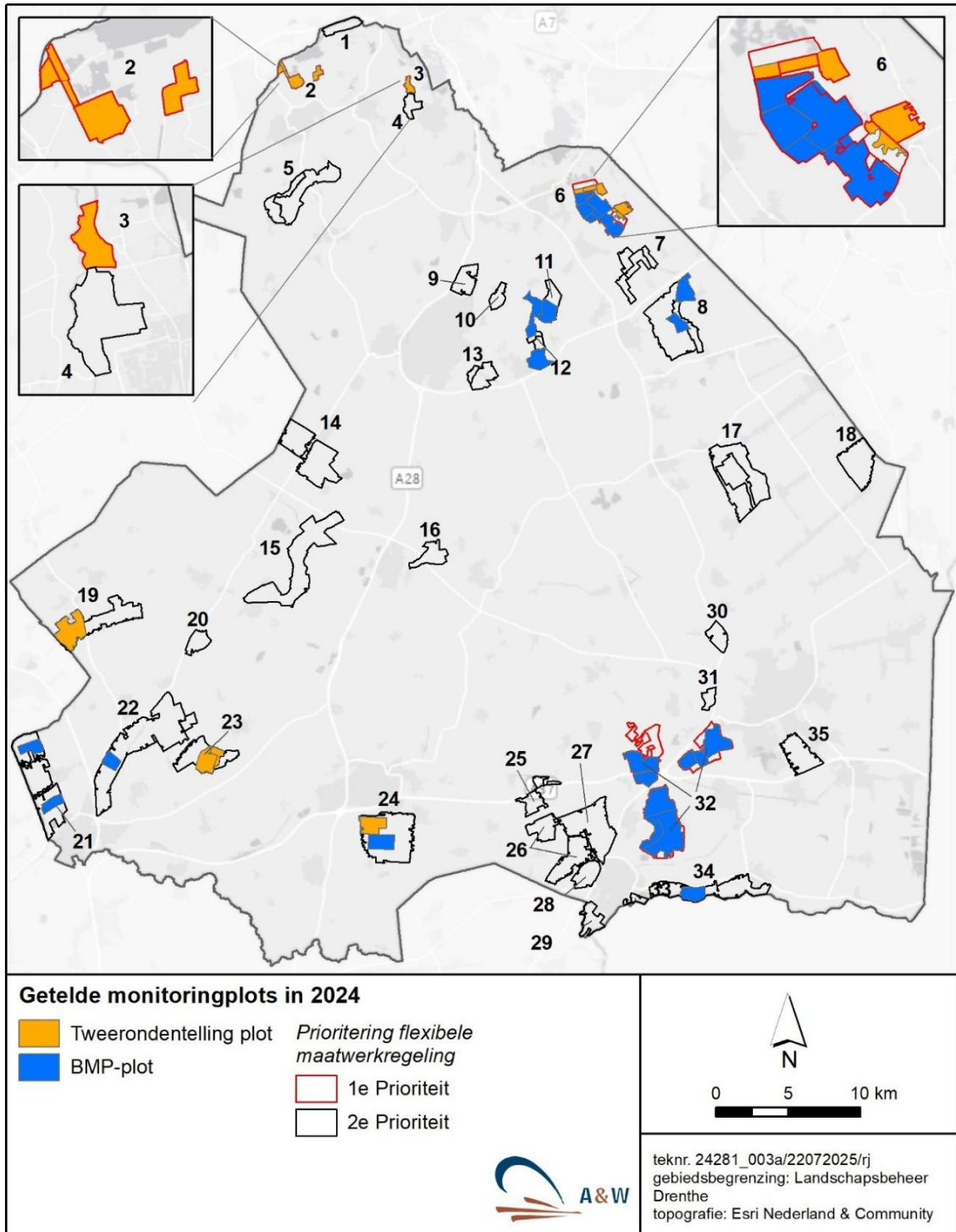
Figuur 2-3 - Indruk van de ruimtelijke verdeling van geschoten vossen gedurende de periode oktober 2023 t/m september 2024

2.2 Aantalsontwikkeling

In deze paragraaf bespreken we het aantal getelde weidevogels in 2024. Het is belangrijk om te benadrukken dat deze gegevens niet rechtstreeks vergeleken kunnen worden met voorgaande jaren, waardoor er op dit moment geen verdere conclusies aan verbonden kunnen worden. Dit komt doordat het jaarlijks geteld oppervlak per cluster kan variëren.

De gepresenteerde data heeft betrekking op de vogelsoorten: Grutto, Kievit, Scholekster, Tureluur en Wulp. De gegevens zijn verzameld met twee verschillende monitoringsmethoden,

die afzonderlijk worden gepresenteerd. Figuur 2.4 toont een overzicht van de plots die in 2024 zijn geteld met behulp van BMP- en tweerondetellingen.

Figuur 2-4 - Een overzicht met de bmp en tweeronde plots die in 2024 zijn geteld

BMP-telling

In meerdere van de weidevogelclusters zijn BMP-plots aanwezig die over het algemeen al over een langere tijd worden gemonitord. BMP is een methode waarin het onderzoeksgebied vijf keer in het voorjaar wordt bezocht, tijdens een bezoek worden alle waarnemingen van vogels met bijbehorende broedcode genoteerd. Door alle waarnemingen aan het einde bij elkaar te leggen is het mogelijk om een inschatting te maken van het aantal aanwezige territoria. Dit is de standaard broedvogelmonitoring-methode voor weidevogels van Sovon (Vergeer et al. 2023). Onderstaande tabel toont een overzicht van het aantal vastgestelde territoria, onderverdeeld naar weidevogelcluster, (deel)gebied en soort.

Tabel 2-3 - Aantallen territoria (BMP) per deelgebied voor de vijf weidevogelsoorten in 2024

Nr.	Naam cluster	Deelgebied	Vogelsoorten				
			Grutto	Kievit	Scholekster	Tureluur	Wulp
6	Zuidlaren	6E	15	45	7	6	3
8	Gieten/Gieterveen	8A		2	1		
		8B		2	1		2
11	Eexterveld	11	1	6	1	1	1
12	Gasteren/Anderen	12A		10		2	
21	Kolderveen	21A		10	1		1
		21B		6	1	1	2
22	Oude Vaart	22A			1		1
24	Alteveer	24	2	9	1	1	2
32	Drostendiep	32A	33	71	11	22	13
		32B	2	6	1	1	2
		32C	1	9	1	1	3
		32H	14	36	5	17	6
34	Schoonebekerdiep	34	1	24	3		1
Eindtotaal			69	236	35	52	37

Tweerondentelling

De tweerondentelling is een minder tijdrovende broedparentelling bestaande uit twee ronden, maar met nog steeds een redelijke schatting van de aantallen weidevogels als resultaat. De tweerondenmethode werkt met een eerste ronde in de tweede helft van april en de tweede ronde in de twee weken rond 1 juni. Zie voor een nadere toelichting op deze monitoringmethode paragraaf 4.1.1 van het Monitoringsplan Drentse Boerenlandvogels 2021-2025 (J 2021) en (J 2021).

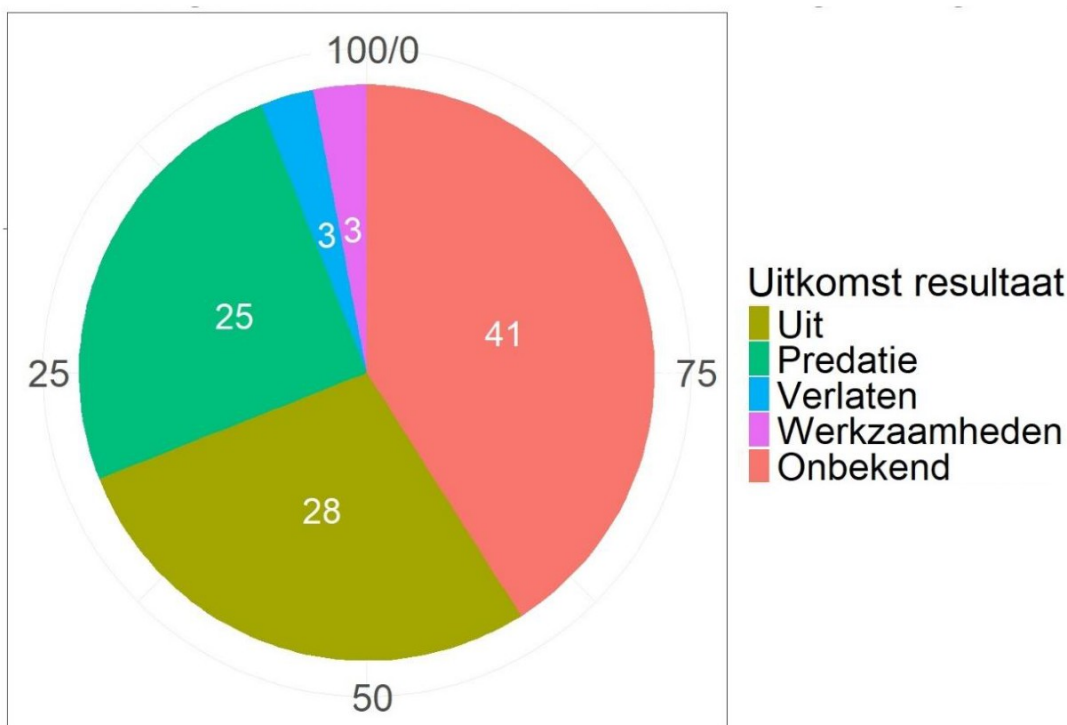
Onderstaande tabel toont een overzicht van het aantal vastgestelde territoria, onderverdeeld naar weidevogelcluster, (deel)gebied en soort.

Tabel 2-4 - Aantallen afkomstig uit de Tweerondetellingen per deelgebied voor de vijf weidevogelsoorten in 2024

Nr.	Naam cluster	Deelgebied	Vogelsoorten				
			Grutto	Kievit	Scholekster	Tureluur	Wulp
2	Leutingewolde e.o.	2C	3	14		2	
3	Eelderwolde	3		5	1	1	
6	Zuidlaren	6A	1	4		1	
		6B	6	11	1	5	
		6C	4	27		1	
		6D	2	3		2	2
19	Wapserveen	19	2	26	2	3	2
23	Lange Weiden	23A		3		3	2
		23B		1			
24	Alteveer	24	4	67	2	13	2
Eindtotaal			22	161	6	31	8

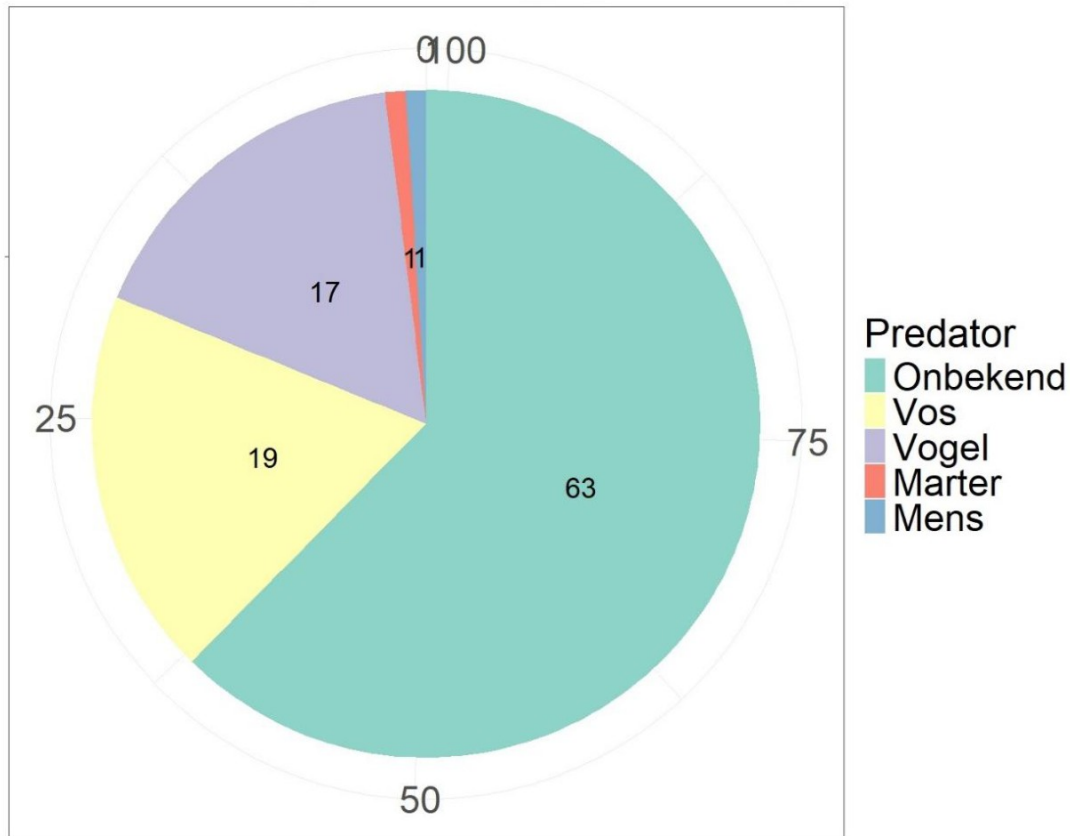
2.3 Verliesoorzaak en nestsucces

In 2024 zijn binnen de weidevogelclusters in totaal 1116 nesten gevolgd. De uitkomst resultaten van deze nesten zijn weergegeven in figuur 2-5. Dit figuur geeft weer dat voor 41 procent van deze nesten het uitkomstresultaat onbekend was. Voor 28 procent van de nesten was het uitkomstsucces succesvol, wat betekent dat de eieren zijn uitgekomen en de jongen het nest hebben verlaten. De overige nesten zijn voornamelijk verloren gegaan door predatie (25 procent).

Figuur 2-5 - Verliesoorzaken volgens legselregistratie

Voor een deel van de nesten was het mogelijk om na nestpredatie te achterhalen welke predator het betrof. Voor 63 procent van de gepredeerde nesten was het niet duidelijk wie de predator was, zie figuur 2-6. Duidelijk is dat de meeste nesten gepredeerd worden door de vos en vogels. Echter, gegeven het grote aantal onbekende verliesoorzaken kan deze proportie makkelijk verschuiven indien een bepaalde soort predator structureel gemist wordt of moeilijk te onderscheiden is.

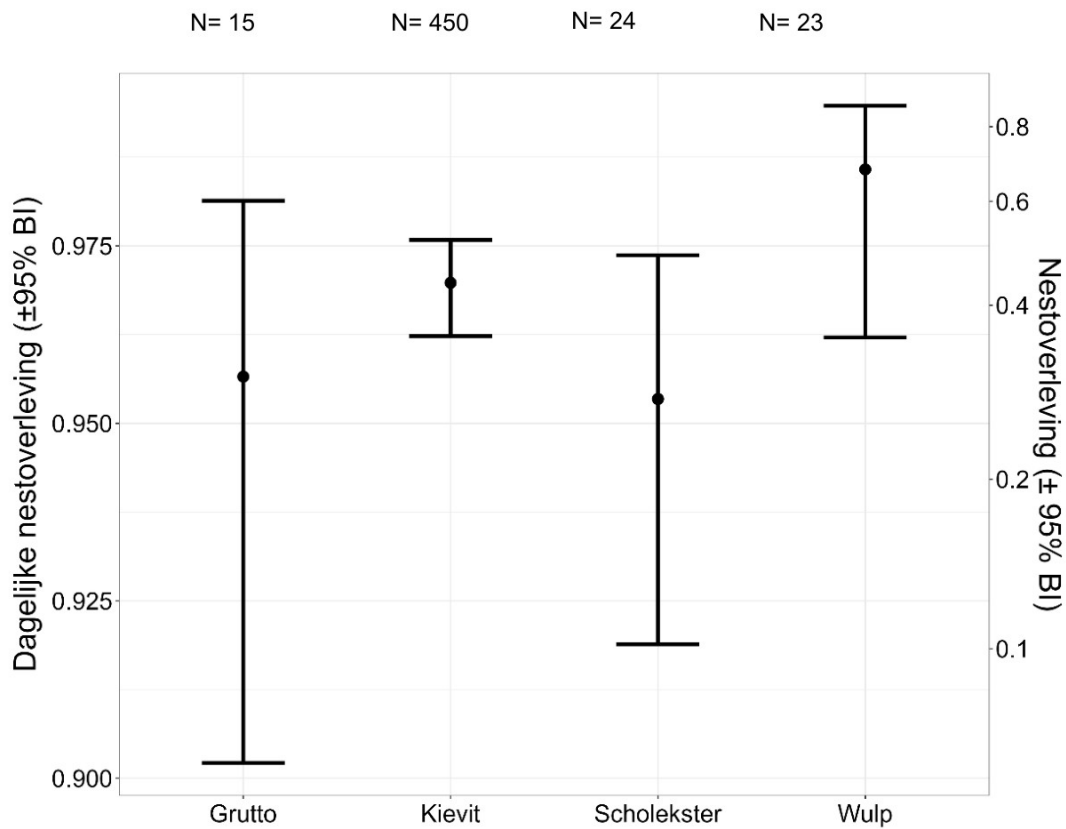

Figuur 2-6 - Verliesoorzaak predatie uitgesplitst naar predator

Uiteindelijk waren er in totaal 528 nesten beschikbaar voor het berekenen van de nestoverleving. Dit aantal was echter onvoldoende om de nestoverleving per soort te berekenen. Daarom is de gemiddelde nestoverleving bepaald per weidevogelcluster (zie tabel 2-5). Op provinciaal niveau hebben we geprobeerd een schatting van de nestoverleving per soort te maken. Deze resultaten worden gepresenteerd in figuur 2-7. De Grutto, Kievit en Tureluur vertonen een gemiddelde nestoverleving van minder dan 50 procent, terwijl de Wulp dicht tegen de 80 procent ligt. Deze hoge nestoverleving van de Wulp zou deels verklaard kunnen worden door specifieke nestbeschermingsmaatregelen voor deze soort, die niet in deze rapportage zijn meegenomen.

Tabel 2-5 - Overzicht met gegevens met betrekking tot nestoverleving op basis van de legselregistratie door vrijwilligers in 2024. Per gebied wordt de data van het aantal gevonden nesten per soort gepresenteerd (tussen de aanhalingstekens worden de aantallen nesten weergegeven die zijn gebruikt bij het berekenen van de dagelijkse overleving) en daarnaast de berekende dagelijkse nestoverleving met betrouwbaarheidsintervallen (BI). Dagelijkse nestoverleving is gebruikt om de nestoverleving te berekenen. Nesten op percelen met een beheerpakket worden over het algemeen niet gevolgd.

Cluster naam	Cluster nummer	Aantal gevolgde nesten					Dagelijkse nestoverleving	BI ($\pm 95\%$)	Nest-overleving
		Grutto	Kievit	Scholekster	Tureluur	Wulp			
Matsloot	1	1	12(10)		6(3)		0,97	0,92-0,99	0,44
Leutingewolde eo.	2	4(4)	26(20)	2(1)	4(2)		0,95	0,92-0,97	0,25
Eelderwolde	3		13(9)				0,93	0,87-0,97	0,14
Eenerstukken/Oos tervoortsche Diep	5	1	3(1)	1		1			
Zuidlaren	6	24(3)	111(47)	5(1)	8(2)		0,90	0,86-0,93	0,06
Breevenen	7		1(1)						
Gieten/Gieterveen	8		16(16)	2(2)		1(1)	0,97	0,93-0,98	0,44
Messchenveld	9		9(2)			1			
Eexterveld	11		24(22)	1(1)			0,98	0,95-0,99	0,58
Gasteren/Anderen	12		4(3)						
Deurze	13		7			1			
Smilde	14		46(44)	7(7)			0,97	0,95-0,98	0,44
Vorrelveen-Dwingeloo	15		51(23)	4(2)	2(1)	15(3)	0,96	0,94-0,97	0,33
Klatering	16		2(2)				0,95	0,83-0,99	0,25
Lofargebied	17	1(1)	6(1)	1					
Valthermond	18		11(8)	2(1)		4(4)	0,98	0,93-0,99	0,58
Wapserveen	19		43(8)	1(1)					
Wittelte	20		28(1)	1		3(1)			
Kolderveen	21		7(4)						
Oude Vaart	22		80(24)	2(1)		18(7)	0,98	0,95-0,99	0,58
Lange Weiden	23		17		4	9			
Alteveer	24	3	114	2	9	3			
Zwinderen	25		4(4)	1(1)					
Dalerpeel	26		15(11)	1			0,92	0,84-0,96	0,11
De Mars	27		36(13)			2(1)	0,93	0,88-0,96	0,14
Steenwijksmoer	28		7(7)				0,94	0,87-0,97	0,19
De Scheere	29		27(27)				0,98	0,96-0,99	0,58
Grote Landen 't Haantje	30		18(7)				0,97	0,91-0,99	0,44
Diphoom	31		23(19)	1(1)			0,99	0,97-0,99	0,76
Drostendiep	32	10(8)	145(99)	5(2)	6(4)	3(3)	0,97	0,96-0,98	0,44
Europark	33	3	3						
Schoonebekerdiep	34		9(4)	1					
Oranjedorp	35		6(6)	3(1)		1(1)	0,97	0,90-0,99	0,44

Figuur 2-7 - De dagelijkse nestoverleving (linker as) en nestoverleving (rechter as) per soort voor het jaar 2024. Dit betreft alleen de nesten die meegenomen konden worden in het berekenen van de dagelijkse nestoverleving. Voor vele nesten was de uitkomst onbekend en deze konden niet meegenomen worden in de analyse.

2.4 Bruto territoriaal succes (BTS)

Tabel 2-6 laat het BTS zien, berekend op basis van de gegevens van de tweerondentellingen. Gezien de lage aantallen van deze soorten, zie tabel 2-4, zullen we erg voorzichtig moeten zijn met de interpretatie. Gemiddeld genomen lag het BTS in 2024 onder de streefwaarde van 65%. Voor de Tureluur werden in de tweede ronde structureel meer alarmerende paren geteld dan in de eerste ronde. Dit kan betekenen dat deze paren in de eerste ronde gemist zijn of dat ze afkomstig zijn uit omliggende gebieden. Hierdoor is de BTS niet betrouwbaar en niet te vergelijken met voorgaande jaren.

Tabel 2-6 - BTS voor de Grutto, Tureluur en Wulp in 2024

Nr.	Naam cluster	Deelgebied	Vogelsoorten		
			Grutto	Tureluur	Wulp
2	Leutingewolde e.o.	2C	0,33	1,00	
3	Eelderwolde	3		0,00	
6	Zuidlaren	6A	0,00		
		6B	1,00	1,00	
		6C	1,00	0,00	
		6D		1,00	0,00
19	Wapserveen	19	0,00	0,00	0,00
23	Lange Wieden	23A		0,00	0,00
24	Alteveer	24	0,50	1,00	0,50
Eindtotaal			0,47	0,50	0,13

3. Conclusie

Deze notitie biedt een overzicht van de resultaten op het gebied van weidevogelbescherming in de provincie Drenthe voor het monitoringsjaar 2024. Op basis van dit overzicht kunnen we met voorzichtigheid concluderen dat:

- Het areaal ingezette beheer binnen de weidevogelclusters in 2024 827,8 hectare bedroeg. Het grootste deel hiervan, 677,7 ha, is gelegen in het ANLb leefgebied open grasland en de twee weidevogelclusters (Zuidlaren en Drostendiep) die hierin zijn gelegen. Vanuit de flexibele maatwerkregeling is in 2024 in totaal 137,5 hectare zwaar beheer ingezet.
- De Kievit was in Drenthe de meest algemene weidevogel in 2024. De aantallen getelde weidevogels zijn per deelgebied weergegeven. Zonder nadere analyse kunnen deze echter niet zomaar met voorgaande jaren worden vergeleken.
- Het nestsucces van Drentse weidevogels is laag en onvoldoende voor de Grutto, Kievit en Scholekster. Voor de Wulp was het nestsucces in 2024 met gemiddeld 80 procent relatief hoog. Het aantal gevolgde nesten van deze soort was echter beperkt. Mogelijk spelen specifieke nestbeschermingsmaatregelen een rol in deze uitkomst, maar deze zijn niet meegenomen in deze rapportage.
- Opvallend is dat voor 41 procent van de gevolgde nesten het uitkomstresultaat onbekend is. Daarnaast is 25 procent van de nesten gepredeerd en 28 procent succesvol uitgekomen.
- Bij 63 procent van de gepredeerde nesten kon de predator niet worden vastgesteld.
- Het BTS van Grutto, Tureluur en Wulp is zorgwekkend laag en ligt ver onder de streefwaarde van 65%. Gezien de lage aantallen van deze soorten moet de interpretatie hiervan echter met de nodige voorzichtigheid worden gedaan.

4. Literatuur

- █, R. en █ 2021. Monitoringsplan Drentse Boerenlandvogels 2021-2025. Bouwsteen voor gedegen monitoring. A&W-rapport 3353B Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
- █, M. en █ 2024. Evaluatie boerenlandvogels 2021-2023. Inzicht in weidevogelbeheer in Drenthe. A&W-rapport 23-245. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen